

УДК 373.2

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.1.5>

Олена ГАЛЯН

доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, Львів, 79000

ORCID: 0000-0001-6070-9669

Бібліографічний опис статті: Галян, О. (2022) Предиктори переваг дошкільної освіти: батьківські очікування та настановлення. Acta Paedagogica Volyniensis, 1, 31–37, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.1.5>

ПРЕДИКТОРИ ПЕРЕВАГ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: БАТЬКІВСЬКІ ОЧІКУВАННЯ ТА НАСТАНОВЛЕННЯ

Стаття містить обґрунтування та систематизацію прогностичних чинників, які репрезентують експектації батьків щодо можливостей закладу дошкільної освіти забезпечити результатні показники розвитку дитини, очікування, пов'язані з реалізацією її особистісних ресурсів. З цією метою досліджено критерії, на які орієнтовані батьки під час вибору закладу дошкільної освіти. Критерійні ознаки позиціонуються в рефлексіях батьків як провідні маркери умовно «привабливого», «бажаного» закладу дошкільної освіти для виховання, навчання та розвитку дитини, набуття нею відповідних компетентностей. **Методологія.** Дослідження ґрунтувалося на концептуальних положеннях системного, синергетичного та аксіологічного підходів для виявлення й аналізу логіки екстраполяції уявлень про якість дошкільної освіти на ухвалення батьками рішення про вибір закладу дошкільної освіти. Застосування критерійного підходу було релевантним для методологічних засад дослідження, адже семантично він увиразнює ступінь презентованості тих ознак, які засвідчують ефективність надання освітніх послуг. Вивчення критеріїв передбачало узгодженість їх значення, адже вибір – це суб'єктивне оцінювання реальності та того контексту, з яким вона пов'язана. Діагностичним інструментарієм став метод опитування. **Наукову новизну** проведеного дослідження визначає диференціація критеріїв, на які орієнтовані батьки під час пошуку закладу дошкільної освіти для своїх дітей. Зокрема, це значеннєві показники кадрового потенціалу закладу дошкільної освіти, результати його діяльності, матеріальні й інформаційні ресурси та диспозиційний (територіальний) чинник. **Висновки.** Вибір батьками закладу дошкільної освіти є полікритерійним, орієнтованим на визначення найбільш значущого показника з-поміж інших. Пріоритетність батьки надають локалізації дошкільної установи, її матеріальній базі, кадровому потенціалу, тобто позитивному іміджу та інформаційній відкритості в діяльності.

Ключові слова: батьківські настанови, батьківські очікування, вибір закладу дошкільної освіти, критерії, якість дошкільної освіти.

Olena HALIAN

Doctor of Pedagogical Science, Professor at the Department of Primary and Preschool Education, Ivan Franko National University of Lviv, Universytetska str., 1, Lviv, 79000

ORCID: 0000-0001-6070-9669

To cite this article: Halian, O. (2022). Predyktory perevah doshkilnoi osvity: batkivski ochikuvannia ta nastanovlennia [Predictors of the benefits of preschool education: parental expectations and attitudes]. Acta Paedagogica Volyniensis, 1, 31–37, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.1.5>

PREDICTORS OF THE BENEFITS OF PRESCHOOL EDUCATION: PARENTAL EXPECTATIONS AND ATTITUDES

The article contains substantiation and systematization of prognostic factors, which represent parents' expectations about the possibilities of the preschool institution to provide effective indicators of the child's development, these expectations are related to the realization of the child's personal resources. For this purpose, we have studied the criteria that parents focus on when choosing a preschool institution. Criteria are positioned in the reflections of parents as the leading markers of conditionally "attractive", "desirable" preschool institution for education, training and development of the child, the acquisition of appropriate competencies. **Methodology.** The research has been based on the conceptual provisions of systemic, synergetic and axiological approaches to identify and analyze the logic of extrapolation of ideas about the quality of preschool education to parents' decision to choose a preschool institution. The application of the criterion

*approach was relevant for the methodological foundations of the study, because semantically it emphasizes the degree of presentation of those features that indicate the effectiveness of educational services. The study of criteria presupposed the coherence of their meaning, as choice is a subjective assessment of reality and the context to which it relates. The method of survey research became a diagnostic tool. The scientific novelty of the study is determined by the differentiation of criteria that parents focus on when searching for a preschool institution for their children. In particular, these are significant indicators of human resources of preschool education, the results of its activities, material and information resources and dispositional (territorial) factor. **Conclusions.** The choice of a preschool institution by parents is a multi-criteria one, at the same time focused on determining the most significant indicator among others. Priority is given by parents, first of all, to the localization of the preschool institution, its material base, human resources, then a positive image and information openness in the activity.*

Key words: parental attitudes, parental expectations, choice of preschool institution, criteria, quality of preschool education.

Актуальність проблеми. Останнім часом питання якості освіти (як на рівні окреслення сутності і змісту цього педагогічного феномену, так і з огляду на потребу реального забезпечення) стало предметом наукового пошуку та широких дискусій. Ознаки якісної освіти презентують її відповідність суспільним вимогам, соціокультурним цінностям, потребам замовників і споживачів. Сьогодення в Україні характеризується збільшенням попиту на дошкільну освіту з її можливостями стати середовищем досягнення дітьми дошкільної зрілості. Саме цей аспект визнаємо значущим для батьків, які все частіше сприймають заклад дошкільної освіти (далі – ЗДО) не як місце, де дитина перебуває, доки вони вирішують завдання особистісного та професійного самоздійснення. Дошкільні установи постають елементом педагогічної реальності, де відбувається становлення суб'єктності дошкільників, їх соціалізація. Можливості потрапляння дитини в ЗДО є одним з аспектів батьківських турбот, іншим, не менш актуальним, є субстанційність пропонуваного освітнього простору, релевантність освітнього процесу в ньому батьківським уявленням про результатні показники розвитку дитини, очікування, пов'язані з реалізацією її особистісних ресурсів, потенційних можливостей. Орієнтованість дошкільних установ на створення позитивного іміджу вможливує їх спроможність конкурувати на ринку освітніх послуг, спонукає педагогічні колективи до інноваційних пошуків у царині внутрішнього забезпечення якості освіти, що стає привабливим аспектом для батьків. Дослідження візії ними критеріїв успішного ЗДО вважаємо значущим науково-прикладним завданням, розв'язання якого сприятиме, по-перше, обґрунтуванню експектацій батьків щодо освітнього середовища для розвитку їхньої дитини в умовах

суспільного дошкільного виховання, по-друге, осмисленню освітянами напрямів реалізації цілей і місії ЗДО в сучасному світі, по-третє, моделюванню системи роботи із замовниками освітніх послуг – батьками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові розвідки та системні дослідження різних аспектів розгляду якості дошкільної освіти (Крутій, 2006; Пітерс, 2018 та ін.) детерміновані значущістю завдань, які вирішує дошкільне дитинство в процесі онтогенезу. Соціалізація на цьому етапі розвитку сприяє набуттю дітьми досвіду пізнавальної діяльності, умінню контактувати з оточенням, адекватно реагувати на події в довкіллі, контролювати власні емоційні реакції та поведінку в різних ситуаціях життєздійснення (Дослідження якості..., 2019; Ключові показники якості..., 2021). Крім того, сприятливе предметне та соціальне середовище підтримує й заохочує суб'єктність дитини, її здатність виявляти ініціативу та самостійність, бути відповідальною. Окреслене корелює з питаннями моніторингу та критеріїв оцінювання діяльності ЗДО, орієнтованих на якісність освітніх послуг (Кіндрат, 2013; Козак, Швидка, 2018; Фроленкова, 2015). У фахових публікаціях змістові характеристики якості дошкільної освіти репрезентовано такими трьома рівнями, як якість структури, процесу та результатів (Ключові показники якості..., 2021). Сукупно вони охоплюють освітні програми, запроваджені та реалізовані в ЗДО, особливості освітньої практики та переваги для дітей, засвідчені набутими ними компетентностями. Значущим аспектом розгляду в предметному полі досліджень заявленої тематики вважаємо зміст якості освітніх послуг, представлений уявленнями батьків (Березіна, 2015; Буркуна & Чорноморець, 2009; Grogan, 2012). Різнострамованість, полікомпонентність якіс-

них показників діяльності закладу дошкільної освіти, що формують його імідж, повинні стати предметом аналізу батьків під час вибору ЗДО для своєї дитини. На думку К. Крутій, варто акцентувати на тому, що в концепті «якість дошкільної освіти» змістовні характеристики диференціюються залежно від суб'єкта їх оцінювання (держава, діти, педагоги (вихователі), директор ЗДО та батьки). Зокрема, дослідницею визначено ті процесно-результатні показники, які цікавлять батьків, як-от «ефективне навчання за програмами, що готують дітей до школи; конкретні результати освітньої роботи з їхньою дитиною» (Крутій, 2006: 71). У такий спосіб простежено вимоги батьків до освітнього середовища, його спрямованість на підготовку дитини до навчання на рівні початкової освіти, створення умов для індивідуалізації освітньої ситуації дитини, забезпечення розвитку її здібностей, екстеріоризації інтенцій.

Значна увага до витлумачення конструкту «якість дошкільної освіти» актуалізує виокремлення провідних ознак, за якими конкретний заклад дошкільної освіти має якісні переваги серед інших. Різні типи ЗДО, їхнє освітнє середовище, стратегію розвитку та впроваджені педагогічні технології варто розглядати з урахуванням показників результативності, водночас варто орієнтуватися в запитах батьків як замовників освітніх послуг (а очікувано – активних учасників освітнього процесу, співдії з його суб'єктами).

Мета статті – репрезентувати результати дослідження критеріїв, на які орієнтовані батьки під час вибору закладу дошкільної освіти для дитини. Реалізація окресленого можлива на основі: а) систематизації наукової інформації щодо категорій «якість дошкільної освіти» та їх екстраполяції на вибір батьками ЗДО; б) виокремлення груп критеріїв, які виразняють орієнтири оцінювання батьками умовно «привабливого», «бажаного» закладу для виховання, навчання та розвитку дітей; в) емпіричного дослідження провідних критерійних ознак, на які орієнтовані батьки під час пошуку та ухвалення рішення про вибір ЗДО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблематика, пов'язана з концептом «якість», активно представлена в теоретико-методологічних, аналітичних та практичних публікаціях (Дослідження якості..., 2019; Загородня,

2017; Ключові показники якості..., 2021; Козак, Швидка, 2018; Критерії якості дошкільної освіти..., 2019; Фроленкова, 2015). Можемо стверджувати, що забезпечення якості – важливе завдання системи освіти. Увага до якісного аспекту освітнього процесу безпосередньо увиразнює питання оцінювання його ефективності (продуктивності) з огляду на зміну цілей освіти, дієвість у забезпеченні актуальних потреб конкретної особистості та суспільства. Ідеться, з одного боку, про «сукупність характеристик навчального продукту, послуги, програми, курсу або закладу» (Термінологічний словник..., 2014: 189), які позначають їх змістовно-процесні особливості, з іншого (у філософській інтерпретації) – про «цілісність», «істотну визначеність» складників об'єкта, що увиразнюють його провідні ознаки (Там само). Закономірний наслідок рефлексії теоретико-методологічних векторів розгляду якості в освіті – її утвердження як соціально сконструйованого феномену, який значеннево об'єднує когнітивно-компетентнісний, спонукально-ціннісний, діяльнісно-результатний аспекти педагогічної реальності та є багаторівневим.

Якість дошкільної освіти у вимірах компетентності дитини-дошкільника оцінюються за рівнем її навченості, розвиненості та вихованості. Досягнення дитини є підґрунтям для актуалізації її потенційних здатностей, зокрема, завдяки научуваності та виховуваності (готовності навчатися й виховуватися). Отже, в освітньому процесі акумулюється наявне й потенційне з оперттям на індивідуальність дитини, її соціальний досвід, закріплені патерни поведінки, способи реагування на зміну умов життєздійснення, сформовані пізнавальні стратегії, здатність до комунікування з однолітками й дорослими, активність у дитячих видах діяльності тощо. Сукупно окреслене ставить перед вихователями завдання створити умови для набуття кожною дитиною дошкільної зрілості, а отже, передбачає забезпечення двох ліній дитячого розвитку – типологічної (загальновікових тенденцій) та індивідуальної. Це узгоджується з місією ЗДО – гарантувати «реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту» (Закон України «Про дошкільну освіту» (2001)). Як наслідок – окрес-

лення орієнтирів оцінювання якості дошкільної освіти з огляду на заявлений контекст.

Акцентування на настановах та оцінюванні батьками якості дошкільної освіти актуалізується декількома аспектами: вони також є учасниками освітнього процесу в ЗДО, за їх участі відбувається особистісний, соціально-емоційний, когнітивний розвиток дитини, на них і, відповідно, на вихователів покладено функції підтримування на шляху набуття відповідних вікових компетентностей, розгортання суб'єктних здатностей дитини. Отже, на що ж орієнтовані батьки під час вибору для дитини закладу дошкільної освіти? Які модуси його (ЗДО) діяльності є для них пріоритетними?

Відповіді на ці запитання частково презентовані аналітично-статистичними даними (Дослідження якості..., 2019; Ключові показники якості..., 2021; Крутій, 2006). Звернемося до наявної найновішої аналітики якісних характеристик вітчизняної дошкільної освіти, у якій, зокрема, міститься змістовний дослідницький матеріал щодо оцінювання батьками особливостей перебування дитини в ЗДО. Отримані показники стосуються організації освітнього процесу, його безпечності, результативності для набуття дітьми визначених компетентностей, а також сутності співпраці з батьками. У контексті нашої проблематики зацікавлення викликали виявлені причини вибору батьками закладу дошкільної освіти. Так, найбільший відсоток відповідей стосувався «близькості до місця проживання», орієнтації на «один із найкращих дошкільних закладів» та «вибір без вибору», коли батьки визнавали, що це «єдина дошкільна установа в моєму населеному пункті». Зокрема, указувалося на відвідування старшими дітьми родини конкретного ЗДО, пораду родичів / друзів / знайомих, близькість дошкільної установи до місця роботи батьків (Дослідження якості..., 2019: 43). Результати, представлені в аналітичному звіті, дають змогу констатувати наявність широкого розкиду даних щодо причин орієнтованості батьків на конкретний заклад дошкільної освіти для дитини та визнати актуальною потребу подальшого поглибленого аналізу критерійних ознак батьківських настанов щодо «бажаного» для їхньої дитини ЗДО.

Дослідницький складник нашого наукового пошуку виходив із *припущення* про те, що вибір

батьками закладу дошкільної освіти є полікритерійним, орієнтованим на визначення найбільш значущого показника з-поміж інших. Застосування критерійного підходу вважаємо релевантним для методологічних засад дослідження, адже семантично він увиразнює ступінь презентованості тих ознак, які засвідчують ефективність надання ЗДО освітніх послуг.

Діагностичним інструментарієм обрано метод онлайн-опитування (ураховано епідемічну ситуацію в Україні). Його зміст розроблено на основі уявлення про багатовимірність концепту «якість дошкільної освіти», її стандарти, увиразнені ефективністю догляду, навчання, виховання та розвитку дітей; зміст освітніх програм, додаткові освітні послуги; фізичну і психологічну безпечність освітнього середовища; рівень кваліфікації педагогів, конструктивність їх комунікації з дітьми та батьками. З огляду на результати попередніх досліджень, окреслено критерії, на які орієнтовані батьки під час пошуку закладу дошкільної освіти для своїх дітей. Ідеться про:

– *професійну майстерність вихователів, здатність створити розвивальний освітній простір у ЗДО (кадровий потенціал)* (професійна компетентність вихователів, їхня професійно-педагогічна культура, інноваційність у діяльності, творчий підхід до реалізації професійних функцій, педагогічні здібності, здатність до реалізації індивідуального підходу до дітей);

– *матеріальну забезпеченість (матеріальні ресурси)* (наявність привабливого фізичного простору, його безпечність; доцільно облаштована територія ЗДО; зміст предметно-розвивального середовища групових кімнат; організація харчування дітей; управлінська компетентність директора ЗДО у фінансово-господарській діяльності);

– *просторово-організаційні характеристики закладу дошкільної освіти (диспозиційний чинник)* (зручність територіального розміщення закладу дошкільної освіти (локація біля місця проживання сім'ї або роботи батьків); відповідні до потреб батьків тип закладу дошкільної освіти, форма власності; наповненість груп);

– *прозорість та інформаційну відкритість ЗДО (інформаційний ресурс)* (відкритість в управлінні закладом дошкільної освіти; інформативність його сайту; висвітлення показників діяльності (наприклад, звіту директора);

можливість отримання батьками інформації про діяльність ЗДО, стратегію його розвитку; готовність педагогічного колективу до співпраці з батьками);

– позитивний імідж ЗДО (ресурси змісту, результати діяльності) (популярність та репутація, виражена схвальними відгуками вихованців та їхніх батьків; цінності та принципи, реалізовані закладом дошкільної освіти; інноваційність управління та освітнього процесу; престиж освітніх програм; бачення перспектив розвитку дитини в конкретному ЗДО; рекламна політика).

У сучасних умовах оцінювання окреслених критеріїв має ґрунтуватися на узгодженості їх значення, адже вибір – це суб'єктивне оцінювання реальності та того контексту, з яким вона пов'язана. Саме тому ми зацентрували на пріоритетності кожного з них для батьків.

Досліджувану вибірку склали 32 батьків дітей дошкільного віку. Усі вони мають вищу освіту. Вибірка була гетерогенною. Досвід зміни закладу дошкільної освіти був у 15,6% батьків (5 осіб). Анонімність дослідження забезпечено опитуванням із використанням платформи Google Form.

За результатами проведеного дослідження можемо констатувати, що вибір батьками закладу дошкільної освіти є важливим і відповідальним кроком. Його супроводжують конкретні об'єктивні обставини, пов'язані з можливістю вибрати ЗДО, наявністю вільних місць у ньому, особливостями (труднощами) запису до закладу дошкільної освіти тощо. За сприятливих умов вибір закладу – це спирання на значенні показники, виражені цілями, переконаннями, потребами та цінностями батьків, а також оцінювання перспектив розвитку дитини в конкретному ЗДО. Об'єднання фокусу об'єктивних і суб'єктивних обставин уможливило визначення рангів критеріїв вибору закладів дошкільної освіти, запропонованих для оцінювання батьками (рис. 1).

Як бачимо з рис. 1, найвищий ранговий показник має диспозиційний чинник (територіальний критерій), у якому провідним показником є зручність локалізації закладу дошкільної освіти. Його визнали домінуючим під час ухвалення рішення про вибір ЗДО 87,5% опитаних. Другий ранг (56,3% батьків) представлено особливостями матеріального забезпе-

чення ЗДО, наявністю необхідних для розвитку дитини дидактичного, ігрового тощо обладнання. Третім за значущістю є критерій кадрового потенціалу (53,1%), рівня професійної майстерності вихователів, їх здатності забезпечувати адекватні відносини з колегами, дітьми та батьками, а також задоволеність умовами праці, можливість особистісно-професійного зростання. Четвертий ранг батьки віддали іміджу ЗДО (46,9%), що засвідчує зацікавленість в інформації про заклад, його популярність серед батьків загалом, позитивні відгуки про результати діяльності, можливості для розвитку дитини, захисту її психологічного здоров'я. На останнє місце батьки поставили інформаційний компонент висвітлення різних аспектів функціонування закладу дошкільної освіти. Його визнали значущим 43,8% батьків. Виокремлені для аналізу та рангування батьками критерії презентують погляди на чинники та показники якості освітніх послуг у дошкільній установі, які забезпечують належний рівень провадження в ньому освітньої діяльності. Отримані результати підтвердили, що батьками не відкидається жоден із критеріїв, однак їх значущість в ієрархії залежить від зваженості об'єктивних обставин (реальності життєздійснення сім'ї) та смислових настановлень щодо здобуття дітьми дошкільної освіти, стимулювання їх активності в набутті соціального досвіду.

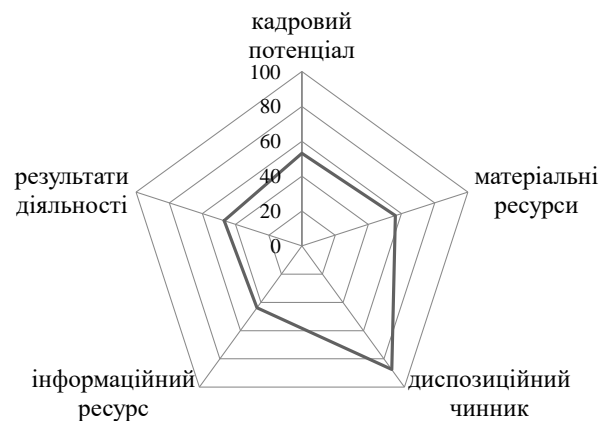

Рис. 1. Значущість для батьків критеріїв вибору закладу дошкільної освіти

Сучасні батьки значно зацікавлені в актуальних питаннях розвитку, навчання та виховання своїх дітей, розуміють власну відповідальність за результативність виховного впливу, достат-

ньо обізнані з новинками в галузі дитячої психології та педагогічних технологій, прагнуть створити для дитини розвивальний простір через спеціальну організацію предметного середовища (розвивальні іграшки, книги), відвідування Центрів раннього (гармонійного) розвитку, дитячих навчальних центрів.

Заклад дошкільної освіти та сім'я мають необхідний ресурс для спільного творення освітнього контексту, в якому дитина отримує можливості для адекватного психічного розвитку. Так, можна говорити про утворення «педагогічної спільності», в якій кожна інституція буде педагогічно доцільними засобами реалізовувати свої функції, а досягнення дитиною емоційного благополуччя та конкретного рівня розвитку (адекватного віковим особливостям та індивідуальним можливостям) стане колективним завданням, розподіленим між сім'єю та суспільством.

Попри те, що дослідниками (Критерії якості..., 2019) акцентовано на відмінностях у виборі пріоритетних ознак якості дошкільної освіти різними суб'єктами оцінювання, зокрема вихователями та батьками, йдеться все ж не про кардинальні розбіжності, а про різні аспекти осмислення ознак результативності освітнього процесу, його суб'єктнісного контексту. З огляду на це, діалог педагогів ЗДО й батьків, конструювання ними простору взаєморозуміння є підґрунтям створення якісного освітнього середовища для дітей.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Орієнтованість закладів дошкіль-

ної освіти на виклики та основні тенденції, що стосуються сучасних умов їх функціонування, визначає зміст діяльності в напрямі забезпечення якості провадження освітньої діяльності. Безперечно, конструктивність, результативність в організації розвивального освітнього середовища ЗДО ґрунтується на врахуванні теоретико-прикладних аспектів сучасного педагогічного та психологічного знання, педагогічних інновацій у реалізації значущих завдань навчання, виховання та розвитку дітей, набуття ними визначених компетентностей. Потребують осмислення запити батьків, у яких увиразнено їх експектації щодо можливостей реалізації потенціалу їхньої дитини, сприяння її пізнавальному розвитку, забезпечення психоемоційного благополуччя й підготовленості до продовження навчання на рівні початкової освіти. Виокремлення критеріїв, за якими батьки вибирають заклад дошкільної освіти, детерміновано потребою окреслення концептуальних засад оцінювання ними якісних показників його діяльності. Доведено, що батьки свій вибір здійснюють з урахуванням широкого спектра характеристик закладу дошкільної освіти, не відкидаючи жодної з них. Попри це, пріоритетними визнають локалізацію ЗДО, його матеріальну базу, кадровий потенціал і, відповідно, позитивний імідж та інформаційну відкритість у діяльності.

Перспективним напрямом дослідження вважаємо специфікацію проблемних аспектів взаємодії батьків і вихователів ЗДО (зокрема, узгодження модусів співдії).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Березіна О. Дошкільні навчальні заклади нового типу: батьківські очікування. *Актуальні проблеми науки та освіти*: зб. матер. XVII підсумкової наук.-прак. конфер. викладачів МДУ / за заг. ред. К. Балабанова. Маріуполь : МДУ, 2015. С. 252–254.
2. Буркуна Н., Чорноморець В. Дошкільний заклад очима батьків: за результатами моніторингового дослідження. *Дошкільне виховання*. 2009. № 10. С. 3–4.
3. Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища: аналітичний звіт / МОН України; ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, 2019. 70 с. URL: <https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/DO-1.pdf>
4. Загородня Л. Якість освітніх послуг як компонент іміджу дошкільного навчального закладу. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2017. Вип. 35. С. 150–161.
5. Кіндрат І. Управлінські аспекти моніторингу якості дошкільної освіти в умовах інтегрованого освітнього процесу. *Modern directions of theoretical and applied researches*. 2013. С. 1–9.
6. Ключові показники якості дошкільної освіти / МОН України; Український інститут розвитку освіти. Київ, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/2021/01/25/Klyuchovi%20pokaznyky%20yakosti%20doshkilnoyi%20osvity.pdf>
7. Козак Л., Швидка І. Якість дошкільної освіти на сучасному етапі. *Освітологічний дискурс*. 2018. № 3–4 (22–23). С. 198–208. URL: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/545>

8. Критерії якості дошкільної освіти: звіт за результатами дослідження в межах міжнародного проекту «Міжнародні критерії якості дошкільних освітніх програм» / упорядн. Н. Софій, Ю. Найда. Київ, 2019. 80 с.
9. Крутій К. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі. Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2006. 172 с.
10. Пітерс Я. Підвищення якості дошкільної освіти та догляду за дітьми в Україні : консультаційний звіт. Гент : VBJK, 2018. 45 с.
11. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / за наук. ред. Є. Чернишової. Київ : ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. 230 с.
12. Фроленкова Н. Якість дошкільної освіти в Україні: феномен поняття. *Молодий вчений*. 2015. № 2 (4). С. 116–119.
13. Grogan K.E. Parents' choice of pre-kindergarten: the interaction of parent, child and contextual factors. *Early Child Development and Care*. 2012. Vol. 182. No 10. pp. 1265–1287.

REFERENCES:

1. Berezina, O. (2015). Doshkilni navchalni zaklady novoho typu: batkivski ochikuvannia [Preschool educational institutions of a new type: parental expectations]. K. Balabanova (Ed.) XVII final scientific-practical conference of MSU "Aktualni problemy nauky ta osvity – Current issues of science and education" (pp. 252–254). Mariupol: MDU. (in Ukrainian)
2. Burkuna, N. & Chornomorets, V. (2009). Doshkilnyi zaklad ochyma batkiv: za rezultatamy monitorynhovoho doslidzhennia [Preschool institution in the reflections of parents: according to the results of a monitoring study]. *Doshkilne vykhovannia*, 10, 3–4. (in Ukrainian)
3. Ministry of Education and Science of Ukraine, State Scientific Institution "Institute of Educational Analytics" (2019). *Doslidzhennia yakosti doshkilnoi osvity: skladovi osvitnoho seredovyscha: analitychni* [Research on the quality of preschool education: components of the educational environment: analytical report]. Kyiv. Retrieved from <https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/DO-1.pdf> (in Ukrainian)
4. Zahorodnia, L. (2017). Yakist osvitykh posluh yak komponent imidzhu doshkilnoho navchalnoho zakladu [Quality of educational services as a component of the image of a preschool educational institution]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka*, 35, 150–161. (in Ukrainian)
5. Kindrat, I. (2013). Upravlinski aspekty monitorynhu yakosti doshkilnoi osvity v umovakh intehrovanooho osvitnoho protsesu [Management aspects of monitoring the quality of preschool education in the context of an integrated educational process]. *Modern directions of theoretical and applied researches*, 1–9. (in Ukrainian)
6. Ministry of Education and Science of Ukraine, Ukrainian Institute for Educational Development (2021). *Kliuchovi pokaznyky yakosti doshkilnoi osvity* [Key indicators of the quality of preschool education]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/2021/01/25/Klyuchovi%20pokaznyky%20yakosti%20doshkilnoyi%20osvity.pdf> (in Ukrainian)
7. Kozak, L. & Shvydka, I. (2018). Yakist doshkilnoi osvity na suchasnomu etapi [The quality of preschool education at the present stage]. *Osvitlohichnyi dyskurs*, 3–4 (22–23), 198–208. Retrieved from <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/545> (in Ukrainian)
8. Sofii, N. & Naida Yu. (Eds.) (2019). *Kryterii yakosti doshkilnoi osvity: zvit za rezultatamy doslidzhennia v mezhakh mizhnarodnoho proektu «Mizhnarodni kryterii yakosti doshkilnykh osvitnykh prohram»* [Criteria for the quality of preschool education: a report on the results of a study within the international project "International criteria for the quality of preschool education programs"]. (in Ukrainian)
9. Krutii, K. (2006). *Monitorynh yak suchasnyi zasib upravlinnia yakistiu osvity v doshkilnomu navchalnomu zakladi* [Monitoring as a modern tool for quality management of education in preschool education]. Zaporizhzhia : TOV "LIPS" LTD. (in Ukrainian)
10. Pitera, Ya. (2018). *Pidvyshchennia yakosti doshkilnoi osvity ta dohliadu za ditmy v Ukraini: konsultatsiinyi zvit* [Improving the quality of preschool education and child care in Ukraine: a consultation report]. Hent : VBJK. (in Ukrainian)
11. Chernyshova, Ye. (Ed.) (2014). *Terminolohichnyi slovnyk z osnov pidhotovky naukovykh ta naukovo-pedahohichnykh kadrov pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity* [Terminological dictionary on the basics of training scientific and scientific-pedagogical staff of postgraduate pedagogical education]. Kyiv : DVNZ "Universytet menedzhmentu osvity". (in Ukrainian)
12. Frolenkova, N. (2015). Yakist doshkilnoi osvity v Ukraini: fenomen poniattia [The quality of preschool education in Ukraine: the phenomenon of the concept]. *Molodyi vchenyi*, 2(4), 116–119. (in Ukrainian)
13. Grogan, K.E. (2012). Parents' choice of pre-kindergarten: the interaction of parent, child and contextual factors. *Early Child Development and Care*. 182 (10), 1265–1287.